

RIGSBUDSMANDEN I GRØNLAND

Dato: 9. juni 2021

Samtlige ministerier mv.

Indberetning fra rigsombudsmanden i Grønland

Arktisk kapacitetspakke: Broberg afviser

Naalakkersuisoq for udenrigsanliggender Pele Broberg tager i et interview med TV2 den 6. juni 2021 afstand fra den arktiske kapacitetspakke, som er vedtaget af Folketinget, og som afsætter 1,5 mia. kr. til styrkelse af Forsvaret i Arktis. Broberg anfører i interviewet, at der er tale om en ensidigt dansk aftale, som ikke reflekterer Naalakkersuisuts prioriteringer:

” Vi vil gerne have en civil kapacitet heroppe. Ikke en militær kapacitet. Ligesom i 1953 har det danske politiske system valgt at pleje egne interesser ved at lægge vægt på de militære kapaciteter frem for de civile”. Broberg anerkender i interviewet, at der muligvis kan have været dialog med det tidligere Naalakkersuisut: ” Det er muligt, man har hørt den tidligere regering, som havde det smallest mulige flertal i det grønlandske parlament. Men man har ikke drøftet pakken med den nyvalgte regering. Vi har en klar strategi om demilitarisering, og vi er ikke interesserede i hverken droner, forsvarsuddannelse eller dansk militær tilstedeværelse i Grønland”.

Da pakken blev præsenteret i februar 2021 udsendte det tidligere Naalakkersuisut en pressemeddelelse, som fremhævede den gode dialog om sagen mellem Grønland og Danmark og det fælles fokus på fremme af grønlandske interesser.

Formand for Siumut Erik Jensen, har til i de grønlandske medier udtrykt undren og ærgrelse over Brobergs udmelding i lyset af den indsats, som det tidligere Naalakkersuisut har lagt i sagen. Han finder endvidere Brobergs afvisning *'mystisk'*, idet IA i Folketinget bakkede op om de initiativer i Grønland, herunder forsvarsuddannelsen, som kapacitetspakken indeholder.

Broberg understreger i interviewet, at han taler på vegne af det samlede Naalakkersuisut.

Ønske om overtagelse af fødevareområdet

Det fremgår af koalitionsaftalen, at Naalakkersuisut prioriterer overtagelse af fødevareområdet i forbindelse med koalitionsens fokus på en højere grad af selvforsyning i Grønland.

I et interview med Sermitsiaq 4. juni 2021 under overskriften ”Danmark bremser udviklingen på fødevareområdet” beskriver naalakkersuisoq for fiskeri og fangst Aqqaluaq Biilmann Egede et stift og langsommeligt system, som vanskeliggør udvikling af ny erhvervsområder. Han anerkender, at Danmark på fødevareområdet er bundet af EU-bestemmelser, men påpeger, at Grønland ikke er medlem af EU og derfor har et ønske om

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqqutaa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

at blive behandlet i forhold til denne status, således at bestemmelser på fødevareområdet kan tilpasses de grønlandske forhold. Aqqaluaq B. Egede henviser til, at der gennem årene har været ønske om produktion og eksport af f.eks. tang, muslinger, søpølser og vand, men at alle disse initiativer er faldet til jorden på grund af de høje omkostninger, der er forbundet med at leve op til rigide krav vedrørende faciliteter, udstyr og hygiejne. Under de eksisterende rammer er det reelt kun muligt for virksomheder i Nuuk at leve op til kravene, og Egede anfører, at dette i sidste ende hindrer en dynamisk udvikling i hele landet: *"Hvis vi skal realisere ønsket om, at alle i landet skal have lige adgang til at nyde godt af vores fælles ressourcer, er det en forudsætning, at vi også faktisk giver hele befolkningen mulighed for at etablere sig, også uden for Nuuk. Det vil også give en dynamik i vores bosætningsmønster, jobmuligheder og ikke mindst en bredere fordeling af samfundets midler og dermed sikre velfærden i hele landet"*.

Egede understreger, at det ikke er planen at slække på fødevaresikkerheden, men at Naalakkersuisut ønsker at stå til ansvar for rammerne. Det fremgår af artiklen, at Naalakkersuisut er opmærksom på de udfordringer, der ligger en overtagelse, og derfor ønsker en gradvis overtagelse af området i overensstemmelse med de ressourcer, der er til rådighed. Han henviser til, at spørgsmålet har været drøftet i mange år, uden at det har ført til konkret handling, og han undrer sig over, at aktører i fødevareerhvervet ikke i højere grad har gjort sig gældende.

Det fremgår af bemærkningerne til selvstyreloven at sagsområdet "Fødevare- og veterinærområdet" kan overtages samlet eller i to delområder, hhv. 1) regulering og kontrol med fiskevirksomheder og kontrol med ind- og udførsel af fisk og 2) det restende del af det animalske områder (kød, mælk og æg) samt det veterinære område.

Tidl. formand for Naalakkersuisut: Træd varsomt

AG bragte 2. juli et kort interview med Kuupik Kleist, IA's tidligere formand for Naalakkersuisut 2009-13, der kommer med følgende opfordring til naalakkersuisoq Pele Broberg: *"Det er ikke tid til at skabe fjender, tværtimod. I disse tider er det vigtigt at skabe allierede. Grønland har brug for alle de udenlandske samarbejdspartnere, som det kan få. Derfor vil jeg råde den nye naalakkersuisoq fra Naleraq til at træde varsomt. Man kommer længst med diplomati. (...) Jeg har lagt mærke til, at han har sagt, at Grønland er på vej til selvstændighed. Men selvstændighed kan ikke opnås blot ved at gå udenfor og fortælle alle, at nu er vi blevet selvstændige. Det handler om, at der skal andre lande til at anerkende, at Grønland er blevet selvstændigt. (...) Han skal udtale sig på hele Naalakkersuisuts vegne, og huske på, at hans parti er langt mindre end sin koalitionspartner, Inuit Ataqatigiit"*.

Pele Broberg afviser i samme avis Kleists opfordring. Broberg lægger vægt på, at hans udtalelser ikke har skabt røre, men at han er blevet mødt med samarbejdsvilje, herunder fra Danmark, og at de fleste partier i Grønland er enige om, at Grønland skal blive selvstændigt. Pele Broberg understreger, at han som naalakkersuisoq skal repræsentere hele befolkningen. Han angiver herefter, at nogle har været overraskede over, at han ikke har været mere kritisk over for Danmark, men at han endnu ikke har fundet dette nødvendigt.

Mikaela Engell